

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ
« 01 » вересня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»

Спеціальність: І 8 «Фармація (за спеціалізаціями)»

Спеціалізація: І 8.01 «Фармація»

Освітньо-професійна програма: Фармація, промислова фармація

2025

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Фармація, промислова фармація» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 18 «Фармація (за спеціалізаціями) спеціалізації 18.01 «Фармація» галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 8 від 24 квітня 2025 року).

Розробники: к.і.н., доцент Олена Уварова, к.і.н., доцент Тетяна Подкупко-Дячкова, к.політ.н., доцент Микола Кулачинський.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри суспільних наук
Протокол № 1 від 26.08.2025 р.
Завідувач кафедри

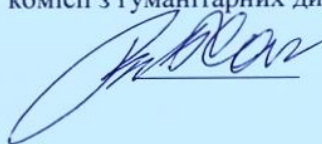
Ольга СІКОРСЬКА

Погоджено із гарантом ОПП/ОНП

Ліана УНГУРЯН

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з гуманітарних дисципліни ОНМедУ
Протокол № 1 від 27.08.2025 р.
Голова предметної циклової методичної комісії з гуманітарних дисциплін,

Володимир ХАНЖИ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри суспільних наук
Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____) (Ім'я, прізвище)
(підпис)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри суспільних наук
Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____) (Ім'я, прізвище)
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів: 3 Годин: 90	Галузь знань: I «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» Спеціальність: I 8 «Фармація (за спеціалізаціями)» Спеціалізація: I 8.01 «Фармація» Рівень вищої освіти другий (магістерський)	Денна форма навчання Обов'язкова дисципліна
		Рік підготовки 1
		Семестр 1
		Лекції (год.) 20
		Семінарські (год.) 0
		Практичні (год.) 30
		Лабораторні (год.) -
		Самостійна робота, (год.) 40
Форма підсумкового контролю - залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання

Мета: опанування здобувачем вищої освіти знань і формування компетентностей в галузі гуманітарних наук; осягання вітчизняної історії та культури; орієнтуватися в основних закономірностях суспільного, громадського і культурного розвитку України на тлі особливостей епох і регіонів; розширення світогляду здобувача, розвиток почуття поваги, гордості та шанобливості до вітчизняної історії і культури; вироблення високих суспільних, державних, гуманістичних, духовно-культурних ідеалів, морально-етичних та естетичних критеріїв і принципів життєдіяльності.

Завдання: простежити процеси еволюції населення і держави, розвитку культури на території сучасної України від первісної епохи до сьогодення; збагнути єдність українського етносу у його етнографічній, культурній, мовній, економічній різноманітності; пізнати особливості національної культури українського народу, його духовні цінності, чинники формування, специфіку та сфери реалізації українського менталітету; аналізувати значення традиційної духовної та матеріальної культури.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

Інтегральних - Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі і проблеми в галузі охорони здоров'я, у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

Загальних (ЗК):

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК07. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальних фахових (ФК):

ФК04. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

Програмні результати навчання:

ПРН01. Мати та застосовувати спеціалізовані концептуальні знання у сфері фармації та суміжних галузях з урахуванням сучасних наукових здобутків.

ПРН04. Вільно спілкуватися державною та англійською мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем і результатів діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.

ПРН09. Формулювати, аргументувати, зрозуміло і конкретно доносити до фахівців і нефахівців, у тому числі до здобувачів вищої освіти інформацію, що базується на власних знаннях та професійному досвіді, основних тенденціях розвитку світової фармації та дотичних галузей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

знати: історію та культуру України від найдавніших часів до сьогодення; матеріальні та духовні цінності українського народу.

вміти: аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для населення. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України.

оволодіти навичками: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; здатність спілкуватися державною мовою; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність до вибору стратегії спілкування; здатність працювати в команді; проявляти навички міжособистісної взаємодії; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; прагнення до збереження історико-культурної спадщини; здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.

3. Зміст навчальної дисципліни.

Тема 1. Історія як наука. Культура – об'єкт наукового дослідження.

Предмет, мета, основні завдання курсу «Історія України та української культури». Місце історії України в європейській і світовій історії. Концепції історії України у вітчизняній історіографії. Періоди історії України, характеристика основних етапів.

Поняття культура: походження та визначення. Основні культурологічні теорії. Культура і цивілізація: співвідношення понять. Форми культури і суб'єкти культурної творчості. Поняття світової, національної та етнічної культур. Масова та елітарна культура. Соціальні функції культури.

Тема 2. Кам'яна доба.

Первісна епоха та її місце в історії людства. Синкретизм та міфологізм свідомості первісних людей. Система релігійних вірувань. Культурогенез на теренах України в кам'яну добу.

Тема 3. Бронзова та залізна доба.

Енеоліт на території України. Трипільська культура. Культура населення України у бронзовому віці (друга половина III – початок I тис. до н.е.). Залізний вік (початок I тис. до н.е. – IV ст. н.е.): киммерійці, скіфи, сармати. Готи, гуни, анти. Стародавні східні слов'яни.

Тема 4. Антична культура на теренах Північного Причорномор'я.

Феномен та загальна характеристика античної культури. Грецька колонізація Північного Причорномор'я. Суспільно-політичний устрій грецьких колоній. Економічний розвиток грецьких колоній. Основні тенденції розвитку духовної культури греків регіону. Містобудування

та планування грецьких полісів. Архітектура, образотворче мистецтво та скульптура. Релігійне життя. Культурні впливи античних держав Північного Причорномор'я в регіоні.

Тема 5. Русь-Україна: соціально-політичний розвиток.

Виникнення держави. Етапи політичного розвитку Русі-України. Соціально-економічний і політичний устрій.

Тема 6. Культура Русі-України.

Релігія: язичницькі вірування, особливості прийняття християнства та його вплив на розвиток культури. Мова і писемність. Літературна традиція. Зародження і розвиток шкільної освіти. Наукові знання. Філософська та юридична думка. Розвиток архітектури та образотворчого мистецтва.

Тема 7. Галицько-Волинська держава.

Галицько-Волинське князівство («держава Романовичів») кінця XII – середини XIII ст. Королівство Руське середини XIII–XIV ст. Культура.

Тема 8. Українські землі наприкінці XIV - першій половині XVII ст. Козаччина як культурне явище.

Литовський період. Українські землі під владою Речі Посполитої. Виникнення українського козацтва. Політико-соціальний та військовий устрій Січі. Козацько-селянські війни кінця XVI - першої половини XVII ст.

Братства. Розвиток української мови. Книгодрукування. Освіта. Гуманізм у літературі. Полемічні твори. Театральне та музичне мистецтво. Архітектура і образотворче мистецтво. Козаччина як культурне явище.

Тема 9. Козацька революція середини XVII ст. і війна за суверенітет.

Передумови національно-визвольної війни. Початок війни. Зборівський мирний договір. Створення Української Козацько-гетьманської держави. Події початку 1650-х рр. Білоцерківський мирний договір. «Березневі статті». Продовження війни. Значення національно-визвольної війни сер. XVII ст.

Тема 10. Українська Козацько-Гетьманська держава (середина XVII - XVIII ст.) Українське бароко.

Україна наприкінці XVII - XVIII ст. Феномен українського бароко. Архітектура та скульптура бароко. Впливи рококо та класицизму. Освіта. Література. Розвиток передової суспільно-політичної думки. Розвиток наукових знань. Козацькі літописи. Філософія Г.Сковороди.

Тема 11. Українські землі у складі Російської імперії.

Колонізація Південної України Російською імперією. Українські землі в першій половині XIX ст. Реформи 1860-1870-х рр. і Україна. Суспільні течії та рухи другої половини XIX ст.

Тема 12. Культура України (кінець XVIII - поч. XX ст.).

Формування системи освіти. Внесок українських вчених у розвиток природничих і технічних наук. Роль суспільних наук у формуванні національної свідомості українства. Становлення національної літератури. Роль творчості Т.Г. Шевченка у становленні української культури. Розвиток живопису. Архітектура і містобудування. Музичне мистецтво. Розквіт театру. Український модерн: архітектура, живопис, література.

Тема 13. Українські землі у складі Австро-Угорської імперії.

Політичне становище Правобережної України та західноукраїнських земель у др. пол. XVII-XVIII ст. Гайдамацький рух. Коліївщина 1768 р. Рух опришків. Три розділи Польщі. Реформи середини XIX ст. в Австро-Угорщині. Українське відродження. Політичне життя.

Тема 14. Українська революція 1917 р. і постановня національної держави.

Україна в роки I світової війни. Революція 1917 р. Українська Центральна Рада. Універсали Центральної Ради. Проголошення УНР. Гетьманат П.Скоропадського. Утворення Директорії. Внутрішня і зовнішня політика УНР на чолі з В.Винниченком і С.Петлюрою. Західноукраїнська Народна Республіка. Союз УНР і ЗУНР. Ризький мирний договір.

Тема 15. Україна у міжвоєнні роки (1920-1930-ті рр.)

Політична ситуація в Україні. Голод 1921-1922 рр. НЕП в Україні. Утворення СРСР. «Українізація». Індустріалізація і колективізація в Україні. Голодомор 1932-1933 рр. та його

трагічні наслідки. Масові репресії 1930-х рр. «Розстріляне відродження». Соціально-економічне і політичне положення Західної України під владою Польщі, Румунії, Чехословаччини.

Тема 16. Україна під час другої світової війни (1939-1945).

Пакт 23 серпня 1939 р. між СРСР і Німеччиною. Початок Другої світової війни і Україна. Соціально-економічні перетворення на західноукраїнських землях. Напад Німеччини на СРСР. Причини і характер війни. Окупація України. Партизанський і підпільний рух. УПА. Корінний перелом у війні. Вигнання гітлерівців з окупованої території. Битва за Дніпро. Корсунь-Шевченківська битва. Депортація кримських татар. Наслідки війни.

Тема 17. Україна наприкінці 1940-х –1980-ті рр.

Післявоєнний сталінський режим (1945-1953 рр.). Міжнародний статус України. Відбудова промисловості. Голод 1946-1947 рр. Реформи 1953-1964 рр. Десталінізація. Україна під час стагнації. Русифікація. Криза початку 1980-х. Перебудова та національне відродження України. Народний Рух України (1989). Вибори до Верховної Ради України та місцевих Рад 1990 р. Спроба путчу.

Тема 18. Відновлення державної незалежності України (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)

Акт про державну незалежність України. Всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. Обрання Президентом України Л.М. Кравчука. Україна у складі СНД. Конституція суверенної України (28.06.1996 р.). Пріоритети у внутрішній і зовнішній політиці. Вибори до Верховної Ради України 1994, 1998, 2002 рр. Президентство Л.Кучми. Помаранчева революція, президентство В.Ющенко. Обрання президентом В.Януковича. Євромайдан. Революція Гідності. Президентство П.О.Порошенка та В.О.Зеленського. Європейський вибір України. Російська агресія.

Тема 19. Культура України ХХ – початку ХХІ століття.

Загальні особливості української культури у ХХ ст. Культура України під час боротьби за державну незалежність. Основні тенденції культурного розвитку в 20-і роки. «Українізація». Трагедія української культури у період сталінізму. Протиріччя культурного процесу 60-80-х рр. Досягнення і проблеми культури незалежної України. Зрушення в українській культурі в умовах деімперіалізації.

Тема 20. Культура української діаспори.

Поняття діаспора і українська діаспора. Історія переселення українців та демографічні показники. Культура західної гілки української діаспори в Північній Америці і Австралії. Культура західної гілки української діаспори в Європі. Культура українців східної гілки діаспори. Державна політика щодо української діаспори. Організація переселенських груп українців в умовах російської агресії.

Тема 21. Український менталітет.

Поняття ментальність (менталітет) – проблема дефініції. Психокультурні координати ментальності та їх сутнісні визначення. Засоби наукової інтерпретації української ментальності. Структура та функціональний простір ментальності. Основні ментальні характеристики українського суспільства. Кордоцентризм української ментальності. «Хвороби» національної психіки. Система цінностей українського суспільства. Українська національна ідея. Інтелектуальне забезпечення української національної ідеї. Категорії «національна самосвідомість» та «національна свідомість».

Тема 22. Українські народні знання, світоглядні уявлення, вірування.

Шари народного світогляду. Дуалізм світоглядних уявлень. Розуміння душі. Пантеон богів. Український Олімп. Структура українського пандемоніуму. Система народних знань (народні астрономія, метеорологія, математика, метрологія, медицина і знахарі, ветеринарія, педагогіка). Флора: символічне й прагматичне. Фауна як об'єкт персоніфікації.

Тема 23. Система традиційних взаємин та поведінки в українському суспільстві. Сімейна обрядовість українців.

Громадська думка – чинник традиційних норм спілкування. Сім'я – коло родичів – сільська громада – механізм формування і контролю громадської думки. Корпоративність міського суспільства. Цехова ієрархія. Традиційна взаємодопомога – спростування усталеної думки про індивідуалізм українців. Толока. Побратимство та кумівство. Звичасві норми

спілкування й дозвілля (контроль часу роботи і відпочинку, статево-вікова сегрегація в системі обрядовості). Осередки громадського дозвілля (церква, майдан коло церкви, корчма). Сімейна обрядовість (весільна, родильна, похоронна).

Тема 24. Традиційне господарство і матеріальна культура українців. Вираз ментальності та етнопсихології в народній матеріальній культурі.

Традиційне господарство українців. Оселення та забудова території. Вплив місця оселення на етнопсихологічні риси українців. Українська хата – символ української народної культури, образ світоглядних уявлень та людських стосунків. Сконцентрованість світоглядних уявлень українців у будівництві житла. Магічні вірування українців у виразі декоративно-художнього оздоблення житла. Магічні функції предметів хатнього та господарського начиння. Традиційне народне вбрання – упредметнювач духовних традицій та світогляду. Символіка одягу та його ритуальне використання. Оберегове значення рушника та його місце в обрядових діях. Традиції харчування. Хліб в обрядово-ритуальній сфері та світоглядних уявленнях українців.

Тема 25. Календарні звичаї українського народу.

Календарна система українців як енциклопедія народної мудрості. Обрядовість зимового циклу. Обрядовість весняного циклу. Літні свята, звичаї та обряди. Осінні свята, звичаї та обряди.

4. Структура навчальної дисципліни.

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні	семінари	лабораторні	СРЗ
Тема 1. Історія як наука. Культура – об'єкт наукового дослідження.	4	4	0	0	0	0
Тема 2. Кам'яна доба.	2		2	0	0	0
Тема 3. Бронзова та залізна доба.	4	4		0	0	0
Тема 4. Антична культура на теренах Північного Причорномор'я.	2		2	0	0	0
Тема 5. Русь-Україна: соціально-політичний розвиток.	4	4	0	0	0	0
Тема 6. Культура Русі-України.	2	0	2	0	0	0
Тема 7. Галицько-Волинська держава.	10	0	0	0	0	10
Тема 8. Українські землі наприкінці XIV - першій половині XVII ст. Козаччина як культурне явище.	2	0	2	0	0	0
Тема 9. Козацька революція середини XVII ст. і війна за суверенітет.	2	0	2	0	0	0
Тема 10. Українська Козацько-Гетьманська держава (середина XVII - XVIII ст.) Українське бароко.	2	0	2	0	0	0
Тема 11. Українські землі у складі Російської імперії.	4	4	0	0	0	0
Тема 12. Культура України (кінець XVIII - поч. XX ст.).	2	0	2	0	0	0
Тема 13. Українські землі у складі Австро-Угорської імперії.	10	0	0	0	0	10
Тема 14. Українська революція 1917 р. і постання національної держави.	2	0	2	0	0	0

Тема 15. Україна у міжвоєнні роки (1920-1930-ті рр.)	2	0	2	0	0	0
Тема 16. Україна під час другої світової війни (1939-1945).	2	0	2	0	0	0
Тема 17. Україна наприкінці 1940-х – 1980-ті рр.	2	0	2	0	0	0
Тема 18. Відновлення державної незалежності України (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)	10	0	0	0	0	10
Тема 19. Культура України ХХ – початку ХХІ століття.	2	0	2	0	0	0
Тема 20. Культура української діаспори.	10	0	0	0	0	10
Тема 21. Український менталітет.	10	0	0	0	0	10
Тема 22. Українські народні знання, світоглядні уявлення, вірування.	4	4	0	0	0	0
Тема 23. Система традиційних взаємин та поведінки в українському суспільстві. Сімейна обрядовість українців.	2	0	2	0	0	0
Тема 24. Традиційне господарство і матеріальна культура українців. Вираз ментальності та етнопсихології в народній матеріальній культурі.	2	0	2	0	0	0
Тема 25. Календарні звичаї українського народу.	2	0	2	0	0	0
Усього годин	90	20	30	0	0	40

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

№	Тема	Кільк. годин
Лекції 1-2	Тема: Історія як наука. Культура – об’єкт наукового дослідження. Предмет, мета, основні завдання курсу «Історія України та української культури». Місце історії України в європейській і світовій історії. Концепції історії України у вітчизняній історіографії. Періоди історії України, характеристика основних етапів. Поняття культура: походження та визначення. Основні культурологічні теорії. Культура і цивілізація: співвідношення понять. Форми культури і суб’єкти культурної творчості. Поняття світової, національної та етнічної культур. Масова та елітарна культура. Соціальні функції культури.	4
Лекції 3-4	Тема. Бронзова та залізна доба. Енеоліт на території України. Трипільська культура. Культура населення України у бронзовому віці (друга половина III – початок I тис. до н.е.). Залізний вік (початок I тис. до н.е. – IV ст. н.е.): кіммерійці, скіфи, сармати. Готи, гуни, анти. Стародавні східні слов’яни.	4
Лекції 5-6	Тема. Русь-Україна: соціально-політичний розвиток. Виникнення держави. Етапи політичного розвитку Русі-України. Соціально-економічний і політичний устрій.	4
Лекції 7-8	Тема. Українські землі у складі Російської імперії. Колонізація Південної України Російською імперією. Українські землі в першій половині XIX ст. Реформи 1860-1870-х рр. і Україна. Суспільні течії та рухи другої половини XIX ст	4

Лекції 9-10	Тема. Українські народні знання, світоглядні уявлення, вірування. Шари народного світогляду. Дуалізм світоглядних уявлень. Розуміння душі. Пантеон богів. Український Олімп. Структура українського пандемоніуму. Система народних знань (народні астрономія, метеорологія, математика, метрологія, медицина і знахарі, ветеринарія, педагогіка). Флора: символічне й прагматичне. Фауна як об'єкт персоніфікації.	4
Разом		20

5.2. Теми семінарських занять

Не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№	Тема	Кільк. годин
1	Тема : Кам'яна доба Первісна епоха та її місце в історії людства. Синкретизм та міфологізм свідомості первісних людей. Система релігійних вірувань. Культурогенез на теренах України в кам'яну добу.	2
2	Тема: Антична культура на теренах Північного Причорномор'я. Феномен та загальна характеристика античної культури. Грецька колонізація Північного Причорномор'я. Суспільно-політичний устрій грецьких колоній. Економічний розвиток грецьких колоній. Основні тенденції розвитку духовної культури греків регіону. Містобудування та планування грецьких полісів. Архітектура, образотворче мистецтво та скульптура. Релігійне життя. Культурні впливи античних держав Північного Причорномор'я в регіоні	2
3	Тема: Культура Русі-України. Релігія: язичницькі вірування, особливості прийняття християнства та його вплив на розвиток культури. Мова і писемність. Літературна традиція. Зародження і розвиток шкільної освіти. Наукові знання. Філософська та юридична думка. Розвиток архітектури та образотворчого мистецтва.	2
4	Тема. Українські землі наприкінці XIV - першій половині XVII ст. Козаччина як культурне явище. Литовський період. Українські землі під владою Речі Посполитої. Виникнення українського козацтва. Політико-соціальний та військовий устрій Січі. Козацько-селянські війни кінця XVI - першої половини XVII ст. Братства. Розвиток української мови. Книгодрукування. Освіта. Гуманізм у літературі. Полемічні твори. Театральне та музичне мистецтво. Архітектура і образотворче мистецтво. Козаччина як культурне явище.	2
5	Тема. Козацька революція середини XVII ст. і війна за суверенітет Передумови національно-визвольної війни. Початок війни. Зборівський мирний договір. Створення Української Козацько-гетьманської держави. Події початку 1650-х рр. Білоцерківський мирний договір. «Березневі статті». Продовження війни. Значення національно-визвольної війни сер. XVII ст.	2
6	Тема: Українська Козацько-Гетьманська держава (середина XVII - XVIII ст.) Українське бароко. Україна наприкінці XVII - XVIII ст. Феномен українського бароко. Архітектура та скульптура бароко. Впливи рококо та класицизму. Освіта. Література. Розвиток передової суспільно-політичної думки. Розвиток наукових знань. Козацькі літописи. Філософія Г.Сковороди.	
7	Тема: Культура України (кінець XVIII - поч. XX ст.). Формування системи освіти. Внесок українських вчених у розвиток природничих і технічних наук. Роль суспільних наук у формуванні національної свідомості українства. Становлення національної літератури. Роль творчості Т.Г.	2

	Шевченка у становленні української культури. Розвиток живопису. Архітектура і містобудування. Музичне мистецтво. Розквіт театру. Український модерн: архітектура, живопис, література.	
8	Тема. Українська революція 1917 р. і постання національної держави. Україна в роки I світової війни. Революція 1917 р. Українська Центральна Рада. Універсали Центральної Ради. Проголошення УНР. Гетьманат П.Скоропадського. Утворення Директорії. Внутрішня і зовнішня політика УНР на чолі з В.Винниченком і С.Петлюрою. Західноукраїнська Народна Республіка. Союз УНР і ЗУНР. Ризький мирний договір.	2
9	Тема. Україна у міжвоєнні роки (1920-1930-ті рр.) Політична ситуація в Україні. Голод 1921-1922 рр. НЕП в Україні. Утворення СРСР. «Українізація». Індустріалізація і колективізація в Україні. Голодомор 1932-1933 рр. та його трагічні наслідки. Масові репресії 1930-х рр. «Розстріляне відродження». Соціально-економічне і політичне положення Західної України під владою Польщі, Румунії, Чехословаччини.	2
10	Тема. Україна під час другої світової війни (1939-1945). Пакт 23 серпня 1939 р. між СРСР і Німеччиною. Початок Другої світової війни і Україна. Соціально-економічні перетворення на західноукраїнських землях. Напад Німеччини на СРСР. Причини і характер війни. Окупація України. Партизанський і підпільний рух. УПА. Корінний перелом у війні. Вигнання гітлерівців з окупованої території. Битва за Дніпро. Корсунь-Шевченківська битва. Депортація кримських татар. Наслідки війни.	2
11	Тема. Україна наприкінці 1940-х –1980–ті рр. Післявоєнний сталінський режим (1945-1953 рр.). Міжнародний статус України. Відбудова промисловості. Голод 1946-1947 рр. Реформи 1953-1964 рр. Десталінізація. Україна під час стагнації. Русифікація. Криза початку 1980-х. Перебудова та національне відродження України. Народний Рух України (1989). Вибори до Верховної Ради України та місцевих Рад 1990 р. Спроба путчу.	2
12	Тема. Культура України ХХ – початку ХХІ століття. Загальні особливості української культури у ХХ ст. Культура України під час боротьби за державну незалежність. Основні тенденції культурного розвитку в 20-і роки. «Українізація». Трагедія української культури у період сталінізму. Протиріччя культурного процесу 60-80-х рр. Досягнення і проблеми культури незалежної України. Зрушення в українській культурі в умовах деімперіалізації.	2
13	Тема. Система традиційних взаємин та поведінки в українському суспільстві. Сімейна обрядовість українців. Громадська думка – чинник традиційних норм спілкування. Сім'я – коло родичів – сільська громада – механізм формування і контролю громадської думки. Корпоративність міського суспільства. Цехова ієрархія. Традиційна взаємодопомога – спростування усталеної думки про індивідуалізм українців. Толока. Побратимство та кумівство. Звичаєві норми спілкування й дозвілля (контроль часу роботи і відпочинку, статево-вікова сегрегація в системі обрядовості). Осередки громадського дозвілля (церква, майдан коло церкви, корчма). Сімейна обрядовість (весільна, родильна, похоронна).	2
14	Тема. Традиційне господарство і матеріальна культура українців. Вираз ментальності та етнопсихології в народній матеріальній культурі. Традиційне господарство українців. Оселення та забудова території. Вплив місця оселення на етнопсихологічні риси українців. Українська хата – символ української народної культури, образ світоглядних уявлень та людських стосунків. Сконцентрованість світоглядних уявлень українців у будівництві житла. Магічні вірування українців у виразі декоративно-художнього оздоблення житла. Магічні функції предметів хатнього та господарського	2

	начиння. Традиційне народне вбрання – упередметнювач духовних традицій та світогляду. Символіка одягу та його ритуальне використання. Оберегове значення рушника та його місце в обрядових діях. Традиції харчування. Хліб в обрядово-ритуальній сфері та світоглядних уявленнях українців.	
15	Тема. Календарні звичаї українського народу. Календарна система українців як енциклопедія народної мудрості. Обрядовість зимового циклу. Обрядовість весняного циклу. Літні свята, звичаї та обряди. Осінні свята, звичаї та обряди.	2
Разом:		30

5.4. Теми лабораторних занять

Не передбачено.

6. Теми самостійної роботи здобувачів

№	Тема	Кільк. годин
1	Тема. Галицько-Волинська держава. Галицько-Волинське князівство («держава Романовичів») кінця XII – середини XIII ст. Королівство Руське середини XIII–XIV ст. держави. Культура.	8
2	Тема. Українські землі у складі Австро-Угорської імперії. Політичне становище Правобережної України та західноукраїнських земель у др. пол. XVII–XVIII ст. Гайдамацький рух. Коліївщина 1768 р. Рух опришків. Три розділи Польщі. Реформи середини XIX ст. в Австро-Угорщині. Українське відродження. Політичне життя.	8
3	Тема. Відновлення державної незалежності України (кінець XX – початок XXI ст.) Акт про державну незалежність України. Всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. Обрання Президентом України Л.М. Кравчука. Україна у складі СНД. Конституція суверенної України (28.06.1996 р.). Пріоритети у внутрішній і зовнішній політиці. Вибори до Верховної Ради України 1994, 1998, 2002 рр. Президентство Л.Кучми. Помаранчева революція, президентство В.Ющенко. Обрання президентом В.Януковича. Євромайдан. Революція Гідності. Президентство П.О.Порошенка та В.О.Зеленського. Європейський вибір України. Російська агресія. Зрушення в українській культурі в умовах деімперіалізації.	8
4	Тема. Культура української діаспори. Поняття діаспора і українська діаспора. Історія переселення українців та демографічні показники. Культура західної гілки української діаспори в Північній Америці і Австралії. Культура західної гілки української діаспори в Європі. Культура українців східної гілки діаспори. Державна політика щодо української діаспори. Організація переселенських груп українців в умовах російської агресії.	8
5	Тема. Український менталітет. Поняття ментальність (менталітет) – проблема дефініції. Психокультурні координати ментальності та їх сутнісні визначення. Засоби наукової інтерпретації української ментальності. Структура та функціональний простір ментальності. Основні ментальні характеристики українського суспільства. Кордоцентризм української ментальності. «Хвороби» національної психіки. Система цінностей українського суспільства. Українська національна ідея. Інтелектуальне забезпечення української національної ідеї. Категорії «національна самосвідомість» та «національна свідомість».	8
Разом:		40

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При проведенні лекцій та семінарських занять використовуються методи:

- для передачі та сприймання навчальної інформації - словесні, наочні, практичні;
- для пізнавальної діяльності - пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький;
- для досягнення мети і завдань - методи оволодіння новими знаннями, формування вмінь і навичок, перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок; методи усного викладу знань, закріплення навчального матеріалу, самостійної роботи учнів з осмислення й засвоєння нового матеріалу роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмінь і навичок, перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок;
- для досягнення цілісного підходу до діяльності у процесі навчання - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання й мотивація учіння, контролю, самоконтролю, взаємоконтролю і корекції, самокорекції, взаємокорекції в навчанні.

8. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль: Поточна навчальна діяльність здобувачів контролюється на семінарських заняттях відповідно до плану та змісту теми та під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачами.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки здобувачів:

- усне опитування;
- блок тестових завдань;
- контроль самостійної роботи;
- підготовка рефератів та презентацій.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на семінарському занятті: Поточне оцінювання здобувачів відбувається на кожному семінарському занятті (повинно бути опитано не менше 30 % здобувачів). Поточна навчальна діяльність здобувача оцінюється за 4-бальною (традиційною) шкалою: "5", "4", "3", "2".

Підсумковий контроль: залік.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час поточного контролю:

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	– оцінка 5 «відмінно» виставляється здобувачу, який систематично працював протягом практичного заняття, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для формування особистості, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий);
Добре «4»	– оцінка 4 «добре» виставляється здобувачу, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний);
Задовільно «3»	– оцінка 3 «задовільно» виставляється здобувачу, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного

	працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний);
Незадовільно «2»	– оцінка 2 «незадовільно» виставляється здобувачу, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи; рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний).

Як результат вивчення даної дисципліни здобувач отримує «залік», який виставляється на підставі поточної навчальної діяльності здобувача за умов: відсутності пропусків занять або вчасного їхнього відпрацювання, середнього балу за поточну навчальну діяльність не менше 3,00.

Залік виставляється у кінці вивчення дисципліни на підставі поточних оцінок у вигляді середнього балу (тобто середнє арифметичне всіх отриманих оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми).

Отримане середнє арифметичне з дисципліни дозволяє здійснити конвертацію в оцінку за 200-бальною шкалою для подальшого ранжування за рейтинговою шкалою (ECTS) згідно кредитно-трансферній системі організації навчального процесу.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення навчальної дисципліни:

- робоча програма навчальної дисципліни
- методичні рекомендації до лекцій.
- методичні рекомендації до практичних занять.
- методичні рекомендації до самостійної роботи.
- тестові завдання.

Історія України та українська культура : збірник тестових завдань : для здобувачів вищої освіти фармацевтичного факультету / уклад. : Подкупко-Дячкова Т. Л., Уварова О. О., Кулачинський М. М., Сікорська О. О. Одеса, 2022. 72 с.

Додатково:

Колтунов О. Ю. Історія української культури : навч. посібник / О. Ю. Колтунов, О. О. Уварова. Одеса : ОНМедУ, 2011. 316 с.

Українська мова. Історія України. Історія української культури : Практикум / О. Ю. Колтунов, О. О. Сікорська, О. О. Уварова, О. С. Шаніна, Н. О. Каравацька. Одеса : ОНМедУ, 2012. 360 с.

11. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Періоди історії України, характеристика основних етапів.
2. Поняття культура: походження та визначення.
3. Культура і цивілізація: співвідношення понять.
4. Культурогенез на теренах України в кам'яну добу.
5. Трипільська культура.
6. Кіммерійці, скіфи, сармати.
7. Грецька колонізація Північного Причорномор'я: суспільно-політичний устрій та культурний розвиток грецьких колоній. .
8. Етапи політичного розвитку Київської Русі.
9. Релігія Київської Русі: язичницькі вірування, особливості прийняття християнства та його вплив на розвиток культури.
10. Утворення та розвиток Галицько-Волинської держави.
11. Українські землі під владою Речі Посполитої.
12. Виникнення українського козацтва.
13. Козаччина як культурне явище.
14. Основні битви національно-визвольної війни сер. XVII ст.
15. Створення Української Козацько-гетьманської держави.
16. Україна наприкінці XVII - XVIII ст.
17. Українське бароко.
18. Козацькі літописи.
19. Колонізація Південної України Російською імперією.
20. Українські землі в першій половині XIX ст.
21. Реформи 1860-1870-х рр. і Україна.
22. Суспільні течії та рухи другої половини XIX ст.

23. Становлення національної літератури. Роль творчості Т.Г. Шевченка у становленні української культури.
24. Український модерн: архітектура, живопис, література.
25. Політичне становище Правобережної України та західноукраїнських земель у др. пол. XVII-XVIII ст.
26. Гайдамацький рух. Коліївщина 1768 р. Рух опришків.
27. Україна в роки I світової війни.
28. Революція 1917 р. Українська Центральна Рада. Універсали Центральної Ради.
29. Гетьманат П.Скоропадського. Директорія.
30. Україна у міжвоєнні роки (1920-1930-ті рр.)
31. Голодомор 1932-33 рр.
32. Україна періоду окупації під час другої світової війни (1939-1945).
33. Україна і післявоєнний сталінський режим (1945-1953 рр.).
34. Україна часів «відлиги» і «застою».
35. Перебудова та національне відродження України.
36. Національно-державне відродження України (кінець 80-х років XX – початок XXI ст.)
37. Загальні особливості української культури у XX ст. «Українізація».
38. Культура східної гілки української діаспори.
39. Культура західної гілки української діаспори.
40. Український менталітет.
41. Дуалізм світоглядних уявлень в українській традиційній культурі.
42. Сімейна обрядовість українців (весільна, родильна, похоронна).
43. Українська хата – символ української народної культури, образ світоглядних уявлень та людських стосунків.
44. Традиційне українське народне вбрання – упередметнювач духовних традицій та світогляду.
45. Календарні звичаї українського народу.

12. Перелік рекомендованої літератури

Основна література:

1. Головченко В., Матвієнко В. Дипломатична історія України. К.: Ніка-центр, 2018. 520 с.
2. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX-XX ст. К. : Yakaboo Publishing, 2019. 656 с.
3. Історія та культура України: навчальний посібник / уклад. Дедурін Г. Г., Іванов С. Ю., Чорний І. В. Харків, 2017. 108 с.
4. Історія України: Нац. підручник для мед. ВНЗ IV р.а. Затверджено МОЗ / За ред. В.А. Качкана. К., 2018. 360 с.
5. Історія української культури : національний підручник / В.А. Качкан, О.Б. Величко та ін.; за ред. В.А. Качкана. К.: ВСВ «Медицина», 2021. 368 с.
6. Плохій, Сергій. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності = The Gates of Europe: a History of Ukraine / Сергій Плохій ; [пер. з англ. Р. Ключка]. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. 493 с.
7. Подкупко Т.Л. Актуальні проблеми державотворення козацької доби в українському літописанні кінця XVII – початку XVIII ст. *Пріоритетні напрями розвитку суспільних наук у XXI столітті*: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Херсон, 16-17 березня 2018 р. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 47-52.
8. Подкупко Т.Л. Соціально-економічне, політичне та військове значення Півдня в державному становленні України середини XVII ст. *Південь України у вітчизняній та європейській історії*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції : [зб. наук. праць] (13-14 верес. 2018 р., м. Одеса). Одеса: Екологія, 2018. С. 76-81.
9. Подкупко Т.Л. Чумацтво як каталізатор розвитку південної України XV-XVIII століття. *Південь України у вітчизняній та європейській історії* = The South of Ukraine in the National and

European history: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції : [зб. наук. праць] (17-18 верес. 2020 р., м. Одеса). Одеса: Екологія, 2020. С. 130-136.

10. Уварова О. О. Участь грецьких переселенців у створенні міського середовища та формуванні міської культури Одеси у XIX ст. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2022. Т. 33 (72), № 4. С. 124-130.

11. Уривалкін О. Довідник з історії України: (у 2 томах) Том 1 (з найдавніших часів й до кінця XIX століття). К., 2020. 446 с. Том 2 (з початку XX століття й до сьогодення). К., 2020. 442 с.

12. Шевчук В. Козацька держава як ідея в системі суспільно-політичного мислення XVI–XVIII століть. Кн. 1, 2. К.: Кліо, 2019.

Додаткова:

13. Бойко О. Д. Історія України : Посібник. 5 вид., доп. К. : Академвидав, 2013. 655 с.

14. Історія України: навч.-метод. посіб. для здобувачів вищ. навч. мед. закл. (денної форми навчання) / уклад. : П. О. Бідзіля, С. С. Дідик. Вид. доопрац. та доп. Запоріжжя : ЗДМУ, 2016. 198с.

15. Історія української культури: конспект лекцій / О. Л. Рябченко, Ю. А. Беліков, В. П. Бурмака та ін.; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Х.: ХНУМГ, 2014. 182 с.

16. Каппелер А. Мала історія України = Kleine Geschichte der Ukraine / Андреас Каппелер; [пер. з нім. О. Блащук]. К.: К.І.С., 2007. 260 с.

17. Колтунов О. Ю. Історія української культури : навч. посібник / О. Ю. Колтунов, О. О. Уварова. Одеса : ОНМедУ, 2011. 316 с.

18. Магочій П.-Р. Ілюстрована історія України = Ukraine: An Illustrated History : пер. з англ. / Павло-Роберт Магочій; пер. С. Біленький. Київ: Критика, 2012. 446 с.

19. Макарчук С.А. Етнічна історія України: навчальний посібник. К. : Знання, 2008. 471 с.

20. Передерій І.Г. Історія української культури: навч. посіб. для здобувачів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання. Полтава: ПолтНТУ, 2015. 274 с.

21. Подкупко Т.Л. До історії козацтва на теренах Одещини (XVII-XIX ст.). *Південний захід. Одесика*. Історико - краєзнавчий науковий альманах. Вип. 15. Одеса: Друкарський дім, 2013. С. 66-74.

22. Подкупко Т.Л. Спадковість традиції Козацько-гетьманської держави від княжої доби в українському літописанні кінця XVII – початку XVIII ст. *Науковий вісник*. Одеський національний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. Науки: економіка, політологія, історія. 2012. № 22 (174). С. 275-282.

23. Подкупко Т.Л. Українське книгодрукування в Одесі у XIX на поч. XX ст. *Лукомор'я: археологія, етнологія, історія Північно-Західного Причорномор'я*. Вип.6. Одеса, 2014. С. 115-120.

24. Стражний О. Український менталітет. Ілюзії- міфи- реальність. К.: Книга, 2009. 368 с.

25. Уварова О. Створення грецьких національно-культурних товариств в Одесі в умовах формування етнополітики в Україні. 1988–1994 рр. *Каразінські читання (історичні науки) : 65-а міжнародна наукова конференція (м. Харків, 20 квітня 2012 р.) : тези доповідей*. Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. С. 297-298.

26. Українська мова. Історія України. Історія української культури : Практикум / О. Ю. Колтунов, О.О. Сікорська, О. О. Уварова, О. С. Шаніна, Н. О. Каравацька. Одеса: ОНМедУ, 2012. 360 с.

13. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації <http://izbornyk.org.ua/>

2. Інститут історії України НАН України <http://history.org.ua/uk>

3. Локальна історія <https://www.youtube.com/@localhistoryUA>